

Het argument als instrument

President George W. Bush heeft een missie. Hij lijkt van plan te zijn de wereld te veranderen naar zijn maatstaven. Deze zogenaamde Bush-doctrine is inmiddels breed uitgemeten in de media. Belangrijkste element van deze doctrine is dat preventieve oorlogvoering moet voorkomen dat de VS worden bedreigd in haar positie als belangrijkste wereldmacht. Een positie die zij heeft verworven sinds het begin van de twintigste eeuw en die zij, als het aan Bush en zijn geestverwanten ligt, nimmer zal willen opgeven. Dit plan, ontwikkeld door onder andere de Amerikaanse onderminister van Defensie Paul Wolfowitz, schijnt al langere tijd klaar te liggen, maar was wereldwijd vanzelfsprekend moeilijk te verkopen.

DOOR EDWIN VOLBEDA

Wrang genoeg echter zorgden de terroristische aanslagen van 11 september 2001 voor een ommekeer. Deze gruweldaden waren voor Bush het bewijs, dat de VS in het vervolg sneller en adequater moeten reageren op mogelijke bedreigingen van buiten. Er kon een begin worden gemaakt met het verwezenlijken van de Bush-doctrine. Bijna niemand leek toen te twifelen aan het recht van de VS om waar ook ter wereld haar leed te vergelden. De *War On Terrorism* was begonnen. Niet uitgesloten is dat zelfs een invasie in Irak, destijds door minister Donald Rumsfeld van Defensie bepleit, toen had kunnen rekenen op voldoende internationale steun, zónder dat er harde bewijzen (naar VN-maatstaven) zouden zijn overgelegd.

Nu ligt dat anders. Het flinterdunne bewijsmateriaal van minister van Buitenlandse Zaken Colin Powell in de Veiligheidsraad enkele weken geleden, dat de vermeende relatie tussen Al Qaeda en Irak moest aantonen, overtuigde de wereldgemeenschap allerminst. Ook andere bewijslast haalde de eindstreep niet. Bovendien was er geen sprake van een *clear and present danger*, een belang-

rijk VN-criterium, dat een oorlog zou kunnen rechtvaardigen.

In hun streven naar draagvlak ondernamen de VS en Groot-Brittannië verwoede

Het aloude, beproefde argument werd van stal gehaald: de mensenrechten

pogingen om de wereldopinie alsnog naar hun hand te zetten. Plotseling werd het aloude en vaak beproefde argument weer van stal gehaald: de mensenrechten. Geen redelijk denkend mens, zo moesten de Amerikaanse en Britse politici gedacht hebben, kan erom heen dat Saddam Hoessein deze met voeten treedt. Hierin hebben zij natuurlijk gelijk. Tegelijkertijd echter zal elk redelijk denkend mens het plotseling lanceren van een dergelijk argument buitengewoon ongeloofwaardig vinden. Temeer daar de Amerikanen en Britten andere wrede regimes rustig hun gang laten gaan. En bovendien: is het geoorloofd om op te komen voor mensenrechten nadat je deze eerst door middel van gruwelijke bombardementen schendt? Heiligt het doel deze middelen?

Of het nu werkelijk gaat om olie of het vestigen van een strategische positie in de golfregio, vrijwel zeker wordt het argument van de mensenrechten louter instrumenteel ingezet. De doelstelling ten aanzien van Irak, namelijk *regime change*, stond al langere tijd vast. Men moest nog slechts zoeken naar de juiste argumentatie ter rechtvaardiging. Helaas is het opkomen voor mensenrechten ook nu geen doel op zichzelf!

De auteur is redacteur van *Idee*